

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

¹ Національний університет «Львівська політехніка»

² Львівський національний університет імені Івана Франка

***Анотація.** Визначено конкурентоспроможність національної економіки при формування стратегічної політики економічного розвитку. Розглянуто зростаючий та радикальний вплив інновацій на створення конкурентних переваг національної економіки, на три важливі її сфери, які є вирішальними для конкурентоспроможності: економіку і сектори, що її утворюють, підприємства і реалізовані ними бізнес-діяльності, продукти і процеси. Встановлено основні умови підвищення конкурентоспроможності країни на основі міжнародного досвіду.*

Ключові слова: національна економіка, конкурентоспроможність, інновації.

THE ROLE OF INNOVATION IN ENSURING THE COMPETITIVENESS OF THE NATIONAL ECONOMY

***Abstract.** The competitiveness of the national economy in the formation of strategic policy of economic development is determined. The growing and radical impact of innovations on the creation of competitive advantages of the national economy, its three important areas that are crucial for competitiveness: the economy and its sectors, enterprises and their business activities, products and processes. The main conditions for increasing the country's competitiveness based on international experience have been established.*

Key words: national economy, competitiveness, innovations.

В сучасних економічних умовах підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки залежить від використання інновацій. На сьогодні, саме інновації визначають конкурентні переваги в ринковій боротьбі, реалізація яких дозволяє активно брати участь у формуванні світової економічної системи завдяки досягненню інноваційної конкурентоспроможності на національному рівні. Здатність системи до безперервного розвитку, оновлення та змін діяльності на основі засвоєння нововведень, використання наявного науково-технічного, інформаційного та інтелектуального потенціалу з метою подальшого розвитку сприяє підвищенню результатів діяльності та якості життя.

В економічній літературі конкурентоспроможність національної економіки при формування стратегічної політики економічного розвитку визначають по-різному. Першочергово її трактують як міру можливості країни за умов вільного й справедливого ринку виробляти товари й послуги, що відповідають вимогам світових ринків при одночасному збереженні або підвищенні реальних доходів своїх громадян [1]. Крім того конкурентоспроможність визначають як здатність країни створити зовнішні та внутрішні умови, які дають бізнесу змогу виробляти товари й послуги для реалізації на міжнародних ринках, таким чином стабільно підвищувати доходи і якість життя населення [2]. Кредитоспроможністю також вважається стан суспільних відносин у державі щодо забезпечення умов стабільного підвищення ефективності національного виробництва, адаптованого до змін світової кон'юнктури та внутрішнього попиту на основі розкриття національних конкурентних переваг і досягнення кращих, ніж у конкурентів, соціально-економічних параметрів [3].

Для зростання національної конкурентоспроможності країни необхідна постійна спрямованість її економіки на пошук, здійснення і впровадження нововведень. В найбільш конкурентних галузях економіки, стратегічні переваги мають ті, які ефективно здійснюють інновації. Конкурентоспроможність підприємств досягається шляхом використання як нових технологій, так і методів роботи, але після досягнення переваг утримання їх стає можливим тільки шляхом постійних вдосконалень - безперервних інновацій.

У сучасній економічній теорії виділяють такі основні види інновацій: товарні (виробництво продукту з якісно новими характеристиками), технологічні (розробка нового методу виробництва), ринкові (освоєння нового ринку товарів чи послуг), маркетингові (освоєння нового джерела

постачання сировини та матеріалів), управлінські (реорганізація структури управління).

Виходячи з впливу інновацій на створення конкурентних переваг їх поділяють на два види: зростаючі та радикальні. Перші пов'язані з удосконаленням продуктів і технологій - вводяться систематично, тим самим, даючи можливість поступового зростання чи підтримування рівня конкурентоспроможності. Такий вид інновацій розглядається як чинник, що послідовно впливає на зростання конкурентоспроможності. Радикальні інновації, носячи одноразовий характер, пов'язані зі створенням не тільки нових технологій та продуктів, але й бізнесових концепцій. Такий вид інновацій створює нові умови конкуренції забезпечують тривалу конкурентну перевагу підприємств. Приростові, так і радикальні інновації впливають на три важливі сфери, які є вирішальними для конкурентоспроможності національної економіки: економіку і сектори, що її утворюють, підприємства і реалізовані ними бізнес-діяльності, продукти і процеси.

Вплив зростаючих інновацій на економіку та сектори що її утворюють проявляється переважно у побудові бізнес-стосунків, а також змінах й удосконаленні ланцюга поставок. Радикальні інновації створюють нові сектори економіки, що призводить до структурних змін усєї економіки, посилюючи в ній роль і частку підприємств, які спираються на знання. У сфері підприємств і їхньої бізнес-діяльності зростаюча інноваційність пов'язується з удосконаленнями організації, радикальні інновації - створюють нові бізнес-концепції, які змінюють систему конкуренції. Вплив зростаючих інновацій у сфері продуктів і процесів проявляється в їхньому покращенні і модифікації, радикальні - викликають зміни конфігурації процесів, створюють нові продукти та процеси.

Всесвітній досвід міжнародних економік засвідчує, що ключовими умовами досягнення більш високого рівня конкурентоспроможності країни є: сприяння створення і володіння новими знаннями у якості визначальної основи ефективної конкурентної боротьби; розвиток внутрішньої конкуренції, що сприяє інноваційній активності, створенню конкурентних переваг шляхом застосування нових технологій, знань та інформації, здатності окремих підприємств та промисловості в цілому впроваджувати нововведення, удосконалювати та модернізувати їх; розуміння, що утримати конкурентні переваги можна тільки шляхом безперервного впровадження нових та удосконалення вже існуючих інновацій, оскільки будь-яке досягнення є доступним для повторення конкурентами, створення сприятливого середовища з метою стимулювання розвитку передових галузей, розвиток нових галузей та нових підприємств [4].

Отже, основою конкурентоспроможності національної економіки виступають інновації, які дозволяють країнам, що володіють інноваційними конкурентними перевагами, займати гідне місце в світовому співтоваристві. На жаль, застосування інновацій як одного з головних чинників підвищення рівня конкурентоспроможності в Україні системно не здійснюється. Таким чином, стратегічні завдання вимагають підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки на інноваційних засадах, що допоможе країні зайняти гідне місце поряд із розвиненими світовими. створить переваги для вітчизняних виробників у боротьбі з економічними суперниками на внутрішніх і міжнародних ринках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Крапивний І.В. Конкурентоспроможність економіки та чинники її зростання / І.Крапивний, Н.Нілова // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. – 2004. – №6(65). – С.12-16.
2. Хаджоян А.О. Конкурентоспроможність як соціально-економічне поняття і категорія / А.О.Хаджоян // Економічний вісник НГУ. – 2008. – №4. – С.19-25 .
3. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / за ред. Я.А.Жаліла. – К.: НІСД, 2005. – 388 с.
4. Циліорик Г.І. Інноваційна діяльність в умовах економічної конкуренції / Г.І. Циліорик // Науково-виробничий журнал «Облік і фінанси АПК». 2011. Електронний ресурс: URL: <http://magazine.faaf.org.ua/content/view/1115/35/>

Хом'як Роман Львович, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та аналізу, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: chomiakrl@gmail.com

Лемішовський Роман Васильович, студент гр.ЕКР-11с, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, e-mail: romanlemishovskiy@gmail.com

Khomyak Roman, PhD in Economics, Associate Professor of Accounting and Analysis, Lviv Polytechnic National University, Lviv, e-mail: chomiakrl@gmail.com

Lemishovsky Roman, student of EKR-11s, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, e-mail: romanlemishovskiy@gmail.com